

Rok 2013 bude pro Gruzii plný nástrah a výzev demokratických změn

První rýze demokratické předání moci, které proběhlo v rámci posledních parlamentních voleb v říjnu 2012, probudilo očekávání vývoje země směrem k demokracii. Podle politologů by v následujícím roce mělo být zodpovězeno několik zásadních otázek. Jak bude vypadat „soužití“ Ivanišviliho vlády s prezidentem Saakašvilim, který bude ve funkci až do října? Udrží si Gruzie současnou míru demokracie, či sklouzne k chaosu, jako se to stalo Ukrajině po Oranžové revoluci? A jak se bude Gruzínskému snu dařit posilování demokratických institucí a budování právního státu?

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgias-historic-transition-faces-crucial-tests-in-2013/24799963.html>

Dvojitá gruzínská amnestie

Zatímco gruzínský prezident Michail Saakašvili udělil milost 251 odsouzeným, parlament schválil amnestii, která by se mohla týkat více než tři tisíc vězňů odsouzených za vlastizradu, špionáž, účast na nepokojích, krádeže, loupeže nebo podvody. Všechny případy ale ještě přezkoumá jeden po druhém speciální komise. Parlament dále připravil omilostnění 190 osob, které označil za politické vězně. Prezident parlamentní amnestii vetoval, sněmovně se ale prezidentské veto podařilo přehlasovat.

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-parliament-names-political-prisoners/24790857.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-amnesty-ivanishvili-saakashvili/24805834.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/article/24810475.html>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=25601>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=25598>

Novým gruzínským ombudsmanem se stal dlouholetý obránce lidských práv Ucha Nanuašvili

Výrazným poměrem 82 hlasů vůči 18 zvolil gruzínský parlament nového veřejného ochránce práv Uchu Nanuašviliho, který vedl řadu let významnou nevládní organizaci [Human Rights Centre](#) (Centrum lidských práv). Ve svých prvních vyjádřeních slíbil úzkou spolupráci s neziskovým sektorem a vytvoření státní strategie pro lidská práva ve spolupráci s mezinárodními organizacemi. Také upozornil na nutnost provádět i některé ne zcela populární kroky, týkající se například ochrany práv minorit, včetně sexuálních menšin.

(EN) <http://humanrightshouse.org/Articles/18989.html>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=25524>

Další obvinění bývalých gruzínských ministrů

V Gruzii pokračoval „záťah“ proti vysokým státním představitelům bývalé Saakašviliho vlády, byť s menší intenzitou, než v listopadu. Zatčení a obvinění z korupce byli mimo jiné bývalý ministr energetiky a financí Alexandr Chetaguri a Nika Gvaramia, bývalý člen vlády a současný generální ředitel soukromé televize Rustavi 2, považované za spojenou se Saakašviliho stranou Sjednocené národní hnutí. Z organizování nelidského zacházení s vězni byl pak obviněn bývalý ministr spravedlnosti Zurab Adeišvili, který ovšem již po říjnových po parlamentních volbách opustil zemi.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=25564>

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-arrests/24803780.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-saakashvili-allies-arrested-for-corruption/24805580.html>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=25606>

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=25578>

Nová iniciativa požaduje kvalitní veřejné zdravotní pojištění

V Gruzii vznikla nová občanská iniciativa nazvaná Human Dignity Matters, která požaduje zavedení veřejného zdravotního pojištění pro všechny Gruzíny a Gruzínky. To by mělo být dostatečně kvalitní a pokrývat veškerou nezbytnou zdravotní péči. V současné době si lidé musí za zdravotní péči platit, ale ani soukromé zdravotní pojištění nepokrývá ve všech případech léčení zdravotních problémů. Při závažnějších onemocněních pak lidem mnohdy nezbyvá, než například prodat svůj

dům, nebo si léčbu nemohou dovolit vůbec. Podle výpočtu zveřejněného iniciativou by stačilo navýšit výdaje na zdravotnictví na 11% státního rozpočtu, aby mohl být navrhovaný systém spuštěn.

(EN) <http://humandignitymatters.org/Home.php>

(EN) http://www.georgiatoday.ge/article_details.php?id=10696

Více na sociální výdaje

Gruzínský parlament schválil státní rozpočet na rok 2013. Oproti předchozímu roku došlo ke zvýšení výdajů na sociální věci, vzdělávání a zemědělství, sníženy byly investiční výdaje.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=25574>

Dostane Lukašenko Gruzii zpět do Společenství nezávislých států?

Po vojenském konfliktu mezi Gruzii a Ruskem o Jižní Osetii v roce 2008 vystoupila Gruzie ze Společenství nezávislých států (SNS). Tento mezistátní útvar vznikl po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991 a jeho členy je nyní 9 z 15 bývalých sovětských republik. Sídlem SNS je běloruské hlavní město Minsk. A právě autoritativní vládce Běloruska Alexandr Lukašenko se rozhodl, že dostane Gruzii zpět mezi členy SNS. Dále hodlá působit jako prostředník při zlepšování rusko-gruzínských vztahů. Vystoupil také s prohlášením, že Abcházie a Jižní Osetie, které se oddělily od Gruzie, a jejichž nezávislost Rusko uznalo, prý „Rusko nepotřebuje“. Doslova uvedl: „My i Rusko podporujeme celistvost Gruzie, vy to nevíte?“. Představitelé Gruzie označili návrat Gruzie do SNS za neaktuální.

(RU) <http://kavpolit.com/lukashenko-xochet-vernut-gruziyu-v-sng>

Kdo vlastnil Gruzii v letech 2003-2012?

Gruzínská pobočka mezinárodní organizace Transparency International vydala ve spolupráci s novinářem Paulem Rimplem knihu „Who Owned Georgia 2003-2012“. Publikace psaná románovou formou vypráví příběhy z oblasti telekomunikací, médií, reklamy, ale také ropného, farmaceutického a těžářského průmyslu. Odhaluje tak bývalé i současné podnikatele a firmy a jejich vazby na členy bývalé vlády. Publikace by měla přispět k diskuzi o současném stavu země a o tom, kdo ji ovládá. Kniha je kromě možnosti vyzvednutí zdarma v tbiliské kanceláři organizace také [online ke stažení](#).

(EN) <http://transparency.ge/en/post/who-owned-georgia-2003-2012>

Výzkum veřejného mínění ukázal na rozšířenou homofobii společnosti a nerovnost mezi pohlavími v Gruzii

Organizace The Caucasus Research Resource Centers (CRRRC) provedla výzkum veřejného mínění v otázkách týkajících se homosexuality a práva na sex před svatbou. Výsledky ukazují na homofobii velké části gruzínské společnosti a nerovnost mezi pohlavími. Homosexualitu považuje za ospravedlnitelnou v každém případě jen jedno procento respondentů, další 3% pouze v některých případech; 90% dotazovaných odpovědělo, že nikdy. Další otázka zkoumala možnost sexuálního vztahu před svatbou. Zatímco u žen je to zcela nepřijatelné pro 64% dotazovaných, u mužů jen pro třetinu. Výzkum probíhal osobním dotazováním celkem 1.818 dospělých osob v různých částech Gruzie a proběhl v červenci roku 2011.

(EN) <http://crrc.ge/oda/?dataset=10&row=60>

(EN) <http://crrc.ge/oda/?dataset=10&row=61>

(EN) <http://crrc.ge/oda/?dataset=10&row=64>

(EN) <http://crrc.ge/oda/>

Policie objevila sklad zbraní

V podkroví blíže neurčeného tbiliského bytu bylo nalezeno asi sto neregistrovaných zbraní včetně samopalů. Okolnosti vyšetřuje policie.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=25506>

Abchazské nevládní organizace pokračují v kampani proti domácímu násilí

Nevládní organizace Asociace žen Abcházie vytvořila návrh zákona, který by měl bránit oběti domácího násilí. Zákon počítá se zavedením soudních příkazů (obdoba českého institutu vykázání) a se zřízením krizových center a azylových domů pro oběti domácího násilí. Mezi podporovatele návrhu zákona se zařadila abchazská prokuratura, ministerstvo vnitra i prezident. Dle lidskoprávních

aktivistů a aktivistek k šíření domácího násilí v Abcházii přispěl válečný konflikt s Gruzíí v letech 1992-1993 a následná ekonomická krize v zemi.

(RU) <http://iwpr.net/ru/report-news/абхазия-необходимость-принятия-закона-о-домашнем-насилии>

(EN) <http://iwpr.net/report-news/pressure-domestic-abuse-law-abkhazia>

Veřejnost v Suchumi protestuje proti výstavbě výškových budov ve městě

Obyvatelky a obyvatelé města Suchumi sepsali otevřený dopis a zahájili podpisovou akci, jejímž cílem je zastavit výstavbu výškových budov v centru města. Upozorňují na fakt, že projekty na výstavbu mnohapatrových budov vyšších než 16 metrů v centru města porušují zákaz takové výstavby, který schválilo před několika lety suchumské městské zastupitelstvo. Plánované výškové budovy podle signatářů a signatářek dopisu narušují původní vzhled a architekturu města. Jedním z konkrétních požadavků je také změnit projekt výstavby čtrnáctipatrového domu nacházejícího se pouze 100 metrů od břehu moře v městské části Sinop. Cílem výzvy je dle jejích autorů snaha „zachovat město Suchumi jako centrum intelektuálního a duchovního života a zabránit jeho proměně v anonymní město zastavěné výškovými budovami“.

(RU) <http://apsnypress.info/news/7894.html>

Abcházie a Jižní Osetie schválily své rozpočty

Abchazský rozpočet na rok 2013 počítá s příjmy 5,029 miliard ruských rublů (tj. asi 3,24 mld. Kč), z nichž 37% tvoří finanční pomoc od Ruské federace. Zároveň byl schválen deficit 334,5 milionu rublů. Oproti tomu jihoosetinský parlament schválil rozpočet na rok 2013 jako vyrovnaný

ve výši 4,728 miliardy rublů. Dotace od Ruské federace ovšem tvoří 90% jeho příjmů.

(RU) <http://www.specletter.com/news/2012-12-20/64711.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/news/20121230/3235/2759.html?id=24811995>

Jihoosetské nevládní organizace hájí svoji činnost

Z podvrtné činnosti a ze zrádovství jsou často vedoucími politickými představiteli Jižní Osetie obviňováni zástupci a zástupkyně místních neziskových organizací. Důvodem takových obvinění se stalo i prosincové setkání jihoosetinských neziskovek s gruzínskými v tureckém Istanbulu. Zástupkyně nevládních organizací Dině Alborovové se jako jediné představitelce neziskového sektoru podařilo dostat na tiskovou konferenci prezidenta Leonida Tibilova, kde mu přímo navrhla setkání s neziskovými organizacemi. Prezident vyjádřil souhlas uskutečnit setkání v lednu 2013.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/content/article/24789461.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.org/content/article/24811339.html>

Kde skončí zbraně jihoosetinských obyvatel?

Ministerstvo vnitra Jižní Osetie vyzvalo obyvatele, aby odevzdali nezákonně držené zbraně, municí a výbušniny. Pokud tak neučiní do 1. března 2013, začne být jejich držení trestně stíháno. Velké množství zbraní u jihoosetinských obyvatel je mimo jiné v důsledku vojenského konfliktu s Gruzíí v roce 2008. Dřívější pokusy jihoosetinských úřadů dostat od lidí zbraně zpět či aspoň zajistit jejich dobrovolnou registraci však nebyly příliš úspěšné. Na vině je vedle údajného korupčního jednání policie při provádění registrací zbraní především obava obyvatelstva z obnovení ozbrojeného konfliktu s Gruzíí.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/content/article/24807690.html>

V Jižní Osetii zakázali pyrotechniku

V Jižní Osetii byl nařízením ministerstva vnitra zakázán prodej zábavní pyrotechniky. Po zastavení prodeje energetických nápojů je to další kuriózní zákaz. Ministerstvo zároveň varovalo před neoprávněným používáním zbraní při novoročních oslavách. Zřejmě tím mělo na mysli oblíbenou střelbu do vzduchu.

(RU) <http://www.stavropolye.tv/sfdnews/view/53466>

Prezidentské volby v Arménii 2013 bez protikandidáta?

Dosavadní prezident Serž Sargisjan ztratil nejsilnějšího protikandidáta pro únorové volby, když podnikatel Gagik Carukjan oznámil, že odstupuje a nebude kandidovat. Carukjanova strana

Serž Sargsjan
Foto: Kai Mörk

Prosperující Arménie navíc oficiálně oznámila, že do nadcházejících voleb nebude nominovat žádného kandidáta. Stejně tak lídr nejsilnější koalice opozičních stran, Arménského národního kongresu, a první arménský prezident Levon Ter-Petrosjan nebude ve volbách kandidovat. Kromě Sargsjana tak zřejmě ve volbách nebude žádný jiný perspektivní kandidát.

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-presidential-election-tsarukian-sarkisian/24800733.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/ter-petrosian-not-contesting-presidential-election-armenia/24808538.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenian-politician-manukian-deplores-absence-opposition-challenger/24810372.html>

Arménie zavádí vůči zemím Evropské unie bezvízový styk

Víza, která byla občanům a občankám Evropské unie dosud rutinně za poplatek vydávána na

hraničních přechodech, se od 10. ledna 2013 úplně ruší a Arménie jednostranně zavádí bezvízový styk. Arménský ministr zahraničních věcí Eduard Nalbandjan byl zároveň v Bruselu vyjednávat budoucí vízovou politiku s Evropskou unií, která by měla zabezpečit arménským občanům a občankám snadnější přístup k vízům do unie.

(EN) <http://www.mfa.am/en/visa/>

Počet turistů směřujících do Náhorního Karabachu roste

Patnáctitisícího turistu – občana Austrálie – zaregistrovali v Náhorním Karabachu v polovině prosince

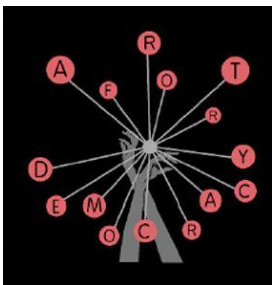
2012. Jak udává místní ministerstvo vnitra, neustále roste počet cizinců, kteří z Arménie směřují do Náhorního Karabachu, kde navštěvují místní kulturní a přírodní zajímavosti. Kromě občanů Ruska musí občané ostatních zemí mít na vjezd do Náhorního Karabachu udělená víza této neuznané země. Jejich přítomnost v cestovním dokladu či jiné důkazy

o návštěvě Náhorního Karabachu pak z pohledu sousedního Ázerbájdžánu znamenají nezákonný vstup na území. Takovým osobám pak hrozí stíhání podle ázerbájdžánských zákonů.

(RU) <http://www.travel.ru/news/2012/12/19/210489.html>

(RU) <http://guide.travel.ru/armenia/formalities/visas/#3>

V Ázerbájdžánu odstartovala kampaň Art for Democracy

Na den lidských práv 10. prosince odstartovala nevládní organizace Human Rights Club kampaň [Art for Democracy](#), již chce pomocí kulturních událostí a uměleckých performancí propagovat demokratické reformy a respekt k lidským právům v Ázerbájdžánu. Navazuje tak na úspěšnou kampaň Sing for Democracy probíhající během mezinárodní hudební soutěže Eurovision v Baku konané v květnu 2012. Kampaň Art for Democracy podpořila i známá švédská zpěvačka Loreen, která právě bakuskou Eurovision vyhrála.

(EN) <http://www.contact.az/docs/2012/Politics/121000021009en.htm#.UMgx1qyAvKd>

Několik ázerbájdžánských politických vězňů bylo omilostněno

Ázerbájdžánský prezident Ilham Alijev omilostnil 86 vězňů, mezi nimiž jsou i dva novináři a jeden blogger, považovaní za politické vězně. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) tento krok uvítala s tím, že pomůže vytvořit lepší prostředí pro novináře a novinářky. Mezi vězni, kteří dostali milost, bylo i několik lidskoprávních aktivistů a členů politické opozice.

(EN) <http://www.rferl.org/content/osce-welcomes-azeri-journalists-release/24811076.html>

Ostrava hostí do konce února velkou ázerbájdžánskou výstavu

V Ostravském muzeu je možné od 19. prosince 2012 do 28. února 2013 shlédnout výstavu „Země věčného ohně“. Údajně se jedná o největší výstavní projekt věnovaný historii a kultuře této jihokavkazské země v celoevropském kontextu. Většina přivezených předmětů zároveň nebyla doposud k vidění jinde, než v Baku. Výstavu bude tvořit šest vzájemně provázaných segmentů:

- Ázerbájdžánské koberce od 18. do počátku 20. století
- Měditepecké výrobky lahičských, šamachinských a karabašských mistrů 17. – 20. století
- Dvě tisíciletí mincovních ražeb v Ázerbájdžánu

- Zbraně a zbroj v dějinách Ázerbájdžánu
- Ázerbájdžánské šperky a zlatnické umění 19. století
- Ázerbájdžán – křižovatka na Velké hedvábné cestě

(CZ) <http://www.rozhlas.cz/mozaika/vytvarne/zprava/zeme-vecneho-ohne-azerbajdzan--1156193>

(CZ) <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/208048-zeme-vecneho-ohne-poprve-ve-stredni-evrope/>

Policie rozpustila demonstraci ke Dni lidských práv, zatkla i provládního aktivistu

Shromáždění opozičních politických stran v Baku, které se konalo 10. prosince u příležitosti Dne lidských práv, rozpustila ázerbájdžánská policie. Zadržela na osmdesát účastníků a účastnic shromáždění. Zároveň se jí podařilo zadržet i provládního aktivistu, který křičel, že podporuje současného i bývalého prezidenta Alijeva, bez nehož by prý neexistoval Ázerbájdžán. [Video](#), jak policie odvádí prorežimního aktivistu, se stalo hitem sociálních sítí.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbaijani-police-arrest-protester-for-supporting-government/24795174.html>

(EN) <http://www.rferl.org/content/police-disperse-protest-in-baku/24794350.html>

Jižní Kavkaz propadl v žebříčku pozitivních emocí obyvatelstva

Agentura Gallup provedla výzkum veřejného mínění, v němž pomocí pěti různých otázek zkoumala pozitivní emoce obyvatelstva různých států světa. Z necelých 150 zemí skončila na předposledním místě Arménie, Gruzie je šestá od konce a Ázerbájdžán se umístil na dvanáctém místě od konce žebříčku. Nejpozitivněji dopadly výsledky pro země Latinské Ameriky, Česko i Slovensko se nachází zhruba ve třech čtvrtinách žebříčku.

(EN) <http://www.gallup.com/poll/159254/latin-americans-positive-world.aspx>

Gruzie a Arménie jsou druhé a třetí v hudební soutěži Junior Eurovision Song 2012

Hudební skupiny „Funkids“ a „Compass Band“ z Gruzie a Arménie zabodovaly v soutěži Junior Eurovision Song, když ve finále konaném 1. prosince v Holandsku vyhrály druhé a třetí místo po vítězné Ukrajině. Gruzínská kapela zahrála funkovou skladbu „Funky Lemonade“ a získala za ní 103 bodů v součtu hodnocení poroty a posluchačů. Píseň „Sweet Baby“, vyzývající dívky k tomu, aby se smály, pak získala 83 bodů.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.ru/articles/23041/>

(CZ) <http://eurocontest.cz/jesc2012/armenie>

(CZ) <http://eurocontest.cz/jesc2012/gruzie>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: martin@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli: Martin Hyt'ha, Jana Kotrbová, Hana Syslová, Milan Štefanec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezaujaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.